

Förvaltningsberättelse 2023, Vatten och avlopp

Lagstiftning

Enligt 50 § Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) ska verksamheten bokföras och redovisas enligt god redovisningssed. Resultat- och balansräkningar ska särskilt redovisas, där det ska framgå hur kostnader som är gemensamma med andra verksamheter har fördelats. Redovisningen ska finnas tillgänglig för fastighetsägarna när den är fastställd. Avgifterna får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen (30 §).

Ånge kommuns VA-anläggning

I kommunens VA-anläggning finns 11 vattenverk och 23 avloppsreningsanläggningar. Varje år distribueras 1 300 000 m³ dricksvatten och 1 500 000 m³ spillvatten renas. Kommunen har ca 2 800 abonnemang varav 406 har vattenmätare (företag och hyresfastigheter), 2 200 är enfamiljshus och 150 är fritidsboenden. Distributionsnätet för dricksvatten består av 230 km ledningar, 5 tryckstegringar och 6 reservoarer. Uppsamlingsnätet för spillvatten består av 180 km ledningar och 33 pumpstationer. I det kommunala ledningsnätet finns även 20 km dagvattenledningar.

VA-verksamheten hade 2023 en omsättning på 26 806 tkr.

Årets händelser

- VA-taxan höjdes med 8% trots att den egentligen skulle behövt höjas 17%. Det beslutades att ett underskott skulle tas från den befintliga fonderingen.
- Deltagande på Länsstyrelsens informationsmöten gällande brist på kloridbaserade fällningskemikalier samt seminarier om dricksvattenförsörjning under höjd beredskap.

- Förändringar i personalstyrkan beroende på bland annat pensionsavgångar. Tre nya drifttekniker, en anläggningsarbetare samt en VA-ingenjör anställdes under året.
- Det nya avloppsreningsverket i Fränsta driftsattes i juni.
- Lantmäteriet kallade till sammanträde gällande överföringsledningen mellan Ljungaverk och Fränsta.
- Ny sand lades i infiltrationsbassängerna i Moradal.
- Under beredskapsveckan genomfördes en nödvattenövning på Skogsbackens förskola. Övningen var ett samarbete mellan VA-organisationen, ÅFA, utbildningsförvaltningen, kostorganisationen och Medelpads räddningstjänstförbund. Med på övningen var även kommunens säkerhetschef.
- Arbetet med det nya övervakningssystemet fortsätter.
- Ett 100-tal ”smarta” vattenmätare som går att fjärr-avläsa är uppkopplade mot Servanets LoRa-nätverk.
- Ånge kommun är med i ett treårigt projekt där Länsstyrelsen tillsammans med länets kommuner mäter förekomsten av narkotika i avloppsvatten. Proverna kommer att analyseras med avseende på amfetamin, kokain, cannabis, MDMA och tramadol. Under 2023 har det tagits prover vid fyra olika tillfällen på avloppsreningsverken i Ånge, Ljungaverk och Fränsta. Analysresultaten visar att det finns spår av narkotika i vattnet i samtliga av länets kommuner och att halterna varierar mellan olika substanser och provtagningstillfällen. Den senaste rapporten finns att läsa här:
<https://www.lansstyrelsen.se/publikation?entry=118&context=21>
- Under 2023 så har 35 vattenläckor åtgärdats.
- Under året har det tagits 514 vattenprover (dricksvatten och avloppsvatten).

Framtiden

En åldrad infrastruktur, klimatförändringar och förändrade miljökrav bidrar till stora utmaningar för Sveriges alla kommuner. Det årliga investeringsbehovet för dricksvatten och avlopp i Sverige uppgår till hela 31 miljarder kronor enligt branschorganisationen Svenskt Vatten. Hela samhället behöver ta ett gemensamt krafttag för att kunna skapa rätt förutsättningar för framtidens VA-system.

Ett stort bekymmer, under många år, har varit befolkningsminskningen där Ånge kommun får allt färre kunder att fördela kostnaden på för underhåll och förnyelse av VA-anläggningarna. Nu verkar tillväxten i kommunen gå åt rätt håll vilket kommer att innebära utbyggnad och utveckling där även VA-verksamheten kommer att beröras.

Avgifter

Ett hushåll som är anslutet till den kommunala VA-anläggningen betalar årligen fasta avgifter enligt följande:

Vatten och avlopp	9 096 kr
Vatten	3 631 kr
Avlopp	5 466 kr

För ett fritidshus är avgiften:

Vatten och avlopp	7 091 kr
Vatten	2 830 kr
Avlopp	4 263 kr

För anläggning som ej brukar sin anläggning tas det ut avgifter enligt:

Vatten och avlopp	3 505 kr
Vatten	1 975 kr
Avlopp	1 975 kr

För andra fastigheteter se VA-taxan (antagen av Kommunfullmäktige 2022-11-28). Den aktuella VA-taxan finns i sin helhet på kommunens hemsida www.ange.se.

Ekonomi

2023 gjordes en återföring på 3 586 tkr av fonderade medel för att täcka årets underskott. Den totala fonderingen efter återföringen uppgår till 2 421 tkr.

Ekonomisk redovisning

I redovisningen av VA-verksamheten ingår det som bokförts på respektive ansvarsområde:

- VA-verk centrala kostnader
- Vattenverk
- Avloppsreningsverk
- Avloppspumpstationer
- VA-ledningar
- Ledningskartor
- Besiktning och mätning VA
- Skadeersättningar

I de bokförda kostnaderna ingår fördelning av gemensamma kostnader inom Samhällsbyggnadsavdelningen.

Kundfordringarna redovisas till bokfört. Värdereglering av kundfordring har gjorts men kostnaderna har bokförts under finansiering. Leverantörsskulder redovisas till bokfört värde.

Eventuella leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal.

Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde efter avdrag för eventuella investeringsbidrag och planenliga avskrivningar.

Anslutningsavgifter och investeringsbidrag redovisas i balansräkningen som långfristig skuld och avräknas som periodiserad intäkt.

Avskrivningar beräknas från det att anläggningen tas i bruk. Avskrivningstiden anpassas till tillgångens bedömda ekonomiska livslängd.

Kostnader som är gemensamma fördelas en gång per år. Under 2023 är fördelningen enligt följande:

Gemensamma kostnader Tekniska kontoret	Gemensamma centrala kostnader Ånge kommun
EDP	Kommunledning
Geosecma	Kommunkansli
Övrigt (material, porto m.m.)	HR-avdelning
	Ekonomiavdelning
	IT
Summa: 165 tkr	Summa: 355 tkr

RESULTATRÄKNING (tkr)				
		2023	2022	2021
	Not			
Verksamhetens intäkter	1	26 806	24 711	23 391
Jämförelsestörande intäkter				
Verksamhetens kostnader	2	-24 181	-18 913	-20 506
Fördelade gemensamma kostnader	3	-165	-510	-510
Fördelade centrala kostnader	3	-355	-398	-403
Jämförelsestörande kostnader		0	0	0
Avskrivningar	4	-4 735	- 3 096	-3 105
Verksamhetens nettokostnad		-2 631	1 793	-1 132
Finansiella intäkter		0	0	0
Finansiella kostnader	5	-955	-302	-391
Resultat före överuttag/underskott		-3 586	1 491	-1 523
Justering överuttag/underskott	6	3 586	0	0
Årets resultat	7	0	1 491	-1 523

NOTER RESULTATRÄKNING (tkr)			
	2023	2022	2021
Not 1 Verksamhetens intäkter			
Försäljningsintäkter	0	0	430
VA-avgifter	26 575	24 517	22 615
Anslutningsavgifter	75	33	33
Intäktsförda investeringsbidrag	141	160	310
Övr. momspliktiga avgifter	0	0	0
Övr. momsfria avgifter	2	1	3
Övr. hyror och arrenden	11		
Summa externa intäkter	26 806	24 711	23 391
Not 2 Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	-7 891	-6 769	-7 278
Varor	-9 100	-6 006	-6 896
Entreprenad och köp av verksamhet	0	0	-8
Lokalhyror	-390	-376	-378
Övriga kostnader	-6 801	-5 761	-5 946
Summa kostnader	-24 181	-18 913	-20 506
Not 3 Fördelad gemensamma kostnader			
Gemensamma kostnader tekniska kontoret	-165	-510	-510
Gemensamma centrala kostnader kommunen	-355	-398	-403
Summa kostnader	-520	-908	-913
Not 4 Avskrivningar			
Vattenverk	-394	-387	-394
VA-ledningar	-2 412	-2 428	-2 429
Avloppspumpstationer	-140	-56	-56
Reningsverk	-1 790	-225	-226
Summa avskrivningar	-4 735	-3 096	-3 105
Not 5 Finansiella kostnader			
Räntekostnader på anläggningstillgångar			
Vattenverk	-23	-9	-16
Va-ledningar	-350	-282	-357
Avloppspumpstationer	-19	-4	-5
Reningsverk	-559	-8	-13
Övr. finansiella kostnader	-5	0	0
Summa finansiella kostnader	-955	-302	-391

Not 6			
Ack. fondering	-6 007		
2021-års fondering till nytt reningsverk	0		
2022-års fondering till nytt reningsverk	0		
2023-års fondering till nytt reningsverk	3 589		
S:a fonderat	-2 421		
Not 7			
Resultat 2021	-1 523		
Resultat 2022	1 491		
Resultat 2023	-3 586		

		2023	2022	2021
TILLGÅNGAR	Not			
Anläggningstillgångar				
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>				
Fastigheter för affärsverksamhet	8	249 053	153 647	151 853
Ack. avskrivning fastigheter för affärsverksamhet		-128 667	-124 228	-121 427
S:a		120 386	29 419	30 425
Maskiner och inventarier	8	1 316	1 316	1 016
Ackumulerad avskrivning		-815	-616	-221
S:a		501	700	795
Leasade maskiner	8	1 465	1 465	1 465
Ackumulerad avskrivning		-1 465	-1 465	-1 465
S:a		0	0	0
Pågående ny-, till- och ombyggnad	9	3 866	74 301	37 457
Summa materiella anläggningstillgångar		124 753	104 420	68 678
Omsättningstillgångar				
Kundfordringar		2 867	3 348	8 766
Ingående mervärdesskatt på leverantörsskulder		293	499	296
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter				
Summa omsättningstillgångar		3 160	3 847	9 062
SUMMA TILLGÅNGAR		127 913	108 267	77 739
SKULDER OCH EGET KAPITAL				
Eget kapital				
Eget kapital				
Resultatfond				
Årets resultat				
S:a eget kapital				

		2023	2022	2021
<i>Långfristiga skulder</i>				
Lån av kommunen		121 505	98 037	65 796
Långfristig leasingsskuld		0	0	0
Skuld anl./anslutningsavgift		303	315	327
Skuld investeringsbidrag		1 690	1 775	1 860
Fondering för framtida investeringar		2 421	6 007	6 007
S:a långfristiga skulder		125 919	106 134	73 989
<i>Kortfristiga skulder</i>				
Leverantörsskuld		1 421	1 464	1 996
Kortfrist del leasingsskuld		0	0	0
Utgående mervärdesskatt på kundfordringar		573	670	1 753
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter				
S:a kortfristiga skulder		1 995	2 133	3 749
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
		127 913	108 267	77 739

Investeringsbidrag redovisas som skuld och avräknas som intäkt över beräknad livslängd.

2023 gjordes en återföring på 3 586 tkr av fonderade medel för att täcka årets underskott. Den totala fonderingen efter återföringen uppgår till 2 421 tkr.

Procentuella minskningen av totala leverantörsskulderna från 2022 till 2023 är 2,9 %.

NOTER BALANSRÄKNING (tkr)									
	2023			2022			2021		
Not 8 Anläggningstillgångar									
Fastigheter för affärsverksamhet	Ansk värde	Ack avskrivn	Rest-värde	Ansk värde	Ack avskrivn	Rest-värde	Ansk värde	Ack avskrivn	Rest-värde
Vattenverk	33 107	-30 865	2 242	31 137	-30 485	652	31 137	-30 112	1 025
VA-ledningar*	97 671	-67 156	30 514	92 808	-65 028	27 781	91 014	-62 881	28 133
Avloppspumpstationer	3 130	-1 617	1 513	1 810	-1 477	333	1 810	-1 421	388
Reningsverk	115 145	-29 028	86 117	27 892	-27 238	654	27 892	-27 013	879
	249 053	-128 667	120 386	153 647	-124 228	29 419	151 853	-121 427	30 425
Maskiner och inventarier									
Rörinspektionskamera (VA-ledningar)	95	-95	0	95	-95	0	95	-95	0
UV-system typ 4AF400T (VA-verk)	140	-140	0	140	-127	13	140	-113	27
Hjullastare	781	-325	456	781	-169	612	781	-13	768
Förrådstält/lagerhall terminalen	300	-255	45	300	-225	75			
				1 316	-616	700	1 016	-221	795
Leasade maskiner									
Leasing grävmaskin (VA-ledningar)	1 465	-1 465	0	1 465	-1 465	0	1 465	-1 465	0

*Investeringsbidrag och anslutningsavgifter redovisas som skuld och avräknas som intäkt över beräknad livslängd.

2023 gjordes en återföring på 3 586 tkr av fonderade medel för att täcka årets underskott.

Den totala fonderingen efter återföringen uppgår till 2 421 tkr.

	2023			2022			2021		
Årets investeringar									
Fastigheter för affärsverksamhet									
VA-ledningar	4 862	-11	4 851	1 794	-4	1 790	897	-1	896
Vattenverk	1 970	-101	1 870						
Avloppspumpstationer	1 320	-84	1 236						
Reningsverk	1 475	-84	1 392						
Fränsta avloppsreningsverk	85 778	-1 481	84 297						
Maskiner och inventarier									
Hjullastare							781	-13	768
S:a Årets investeringar	95 406			1 794			1 679		
Not 9									
Pågående ny- till- och ombyggnad							2021		
Ledningsnät Östby	1 335			1 004			591		
Avl. reningsprojekt Fränsta-Torpshammar				68 129			34 057		
Driftövervakning				3 080			2 810		
Moradal vattentäkt				60					
Membrananläggning Ånge vattenverk	2 532			1 950					
VA-plan avloppspumpstationer				78					
	3 866			74 301			37 457		

*Investeringsbidrag och anslutningsavgifter redovisas som skuld och avräknas som intäkt över beräknad livslängd.

2023 gjordes en återföring på 3 586 tkr av fonderade medel för att täcka årets underskott.
Den totala fonderingen efter återföringen uppgår till 2 421 tkr.